

สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

แตงเทศเป็นพืชผักที่มีคุณค่าทางโภชนาการและทางการค้า ซึ่งนอกจากจะปลูกเพื่อรับประทานผลแล้ว ยังมีการปลูกเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์อีกด้วย โดยแตงเทศเป็นพืชที่เจริญเติบโตได้ดีในดินประเภทดินร่วนปนทรายหรือดินทราย และในเขตที่มีอากาศร้อนและแห้ง การปลูกแตงเทศให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพดี ควรเริ่มปลูกแตงเทศในช่วงเดือนเมษายน-เดือนพฤษภาคม เพื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเดือนกรกฎาคม อย่างไรก็ตามแตงเทศก็ยังเป็นผลผลิตชนิดใหม่ซึ่งเพิ่งเริ่มมีการปลูกเพื่อการค้าในช่วง 3-4 ปี ที่ผ่านมานี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ปลูกแตงเทศเป็นอาชีพหลัก ทั้งนี้แตงเทศเป็นพืชผักที่มีอัตราผลตอบแทนสูง สาเหตุเพราะการปลูกแตงเทศมีปัญหาหลายประการด้วยกัน คือไม่สามารถปลูกแตงเทศในพื้นที่เดิมติดต่อกัน ควรเว้นอย่างน้อย 2-3 ปี นอกจากนี้แตงเทศยังไม่ชอบอากาศที่ร้อนชื้น เพราะจะทำให้เป็นโรคทางใบได้ง่าย อีกทั้งยังเป็นพืชที่ต้องการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ทำให้เกษตรกรที่ไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องนี้ไม่สามารถปลูกแตงเทศให้มีผลดีได้ นอกจากนี้แตงเทศยังมีราคาแพง ประชาชนทั่วไปยังไม่มีการสั่งซื้อมาบริโภคได้ จึงจำหน่ายได้ในเขตจำกัดเท่านั้น แตงเทศจึงมีการปลูกอยู่ในพื้นที่จำกัด

จากการศึกษาค้นทุนและอัตราผลตอบแทนของการปลูกแตงเทศในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ในช่วงฤดูร้อน ปีการเพาะปลูก 2531 คือตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2531 - เดือนกรกฎาคม 2531 ผลของข้อมูลที่ได้ สรุปได้ดังนี้

1. เกษตรกรที่ปลูกแตงเทศโดยใช้พลาสติกคลุมแปลงแบบปักค้ำ มีผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 4,083.06 กิโลกรัม จำหน่ายโดยการแบ่งเกรด โดยเกรด เอ จำหน่ายได้ราคา 29.42 บาท ต่อกิโลกรัม, เกรด บี 23.25 บาท ต่อกิโลกรัม และเกรด ซี 8.35 บาท ต่อกิโลกรัม ขายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยไร่ละ 104,157.54 บาท มีต้นทุนการปลูกทั้งสิ้นเฉลี่ยไร่ละ 30,924.52

บาท โดยแยกเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 26,306.96 บาท และต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 4,617.56 บาท

2. เกษตรกรที่ปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปักค้ำ มีผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,580.16 กิโลกรัม จำหน่ายโดยการแบ่งเกรด โดยเกรด เอ จำหน่ายได้ราคา 25.77 บาท ต่อกิโลกรัม เกรด บี 15.41 บาทต่อกิโลกรัม และเกรด ซี 7.36 บาทต่อกิโลกรัม รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยไร่ละ 28,858.68 บาท มีต้นทุนการปลูกทั้งสิ้นเฉลี่ยไร่ละ 17,826.08 บาท โดยแยกเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 16,363.17 บาท และต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 1,462.91 บาท

3. เกษตรกรที่ปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปล่อยเลื้อยบนดินมีผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 960.01 กิโลกรัม ราคาจำหน่ายในส่วนของกรจำหน่ายโดยการแบ่งเกรดจำหน่ายใน เกรด เอ 19.18 บาทต่อกิโลกรัม, เกรด บี 13.60 บาทต่อกิโลกรัม และเกรด ซี 7.72 บาทต่อกิโลกรัม รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยไร่ละ 14,145.38 บาท มีต้นทุนการปลูกทั้งสิ้นเฉลี่ยไร่ละ 9,289.03 บาท โดยแยกเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไร่ละ 8,585.05 บาท และต้นทุนคงที่เฉลี่ยไร่ละ 703.98 บาท

ต้นทุนการปลูกแตงเทศทั้งสิ้น ประกอบด้วยต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วยค่าแรงงาน ค่าวัสดุการเกษตร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าภาษีบรรจ และค่าขนส่ง ส่วนต้นทุนคงที่ ประกอบด้วยค่าแรงงานเจ้าหน้าที่เกษตร ค่าใช้ที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ต้นทุนการปลูกแตงเทศโดยใช้พลาสติกคลุมแปลงแบบปักค้ำ ประกอบด้วยค่าแรงงาน ค่าวัสดุการเกษตร ค่าใช้จ่ายอื่นๆ และต้นทุนคงที่เป็นอัตราร้อยละ 20.37 34.17 30.53 และ 14.93 ของต้นทุนการปลูกทั้งสิ้น ตามลำดับต้นทุนการปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปักค้ำ ประกอบด้วย ค่าแรงงาน, ค่าวัสดุการเกษตรและต้นทุนคงที่ เป็นอัตราร้อยละ 47.18 44.61 และ 8.21 ของต้นทุนการปลูกทั้งสิ้นตามลำดับ ต้นทุนการปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปล่อยเลื้อยบนดิน ประกอบด้วยค่าแรงงาน ค่าวัสดุการเกษตร และต้นทุนคงที่ เป็นอัตราร้อยละ 52.90 39.53 และ 7.58 ของต้นทุนการปลูกทั้งสิ้นตามลำดับ จะเห็นได้ว่าการปลูกแตงเทศโดยใช้พลาสติกคลุมแปลงแบบปักค้ำ ค่าภาษีในส่วนของค่าใช้จ่ายอื่นๆ และค่าแรงงานในแปลงปลูกในส่วนของค่าแรงงานเป็นค่าใช้จ่ายสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 18.18 และ 15.30 ของต้นทุนทั้งสิ้นตามลำดับการปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปักค้ำ ค่าแรงงานในแปลงปลูกในส่วนของค่าแรงงานและค่าปุ๋ยใน

ส่วนของค่าวัสดุการเกษตรเป็นค่าใช้จ่ายสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 39.87 และ 16.40 ของต้นทุนทั้งสิ้นตามลำดับ การปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปล่อยเลื้อยบนดิน ค่าแรงงานในแปลงปลูกในส่วน of ค่าแรงงาน และค่าปุ๋ยในส่วน of ค่าวัสดุการเกษตรเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.43 และ 16.97 ของต้นทุนทั้งสิ้นตามลำดับ

สำหรับอัตราผลตอบแทนของการปลูกแตงเทศ สรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจ อัตราส่วนที่ใช้ในการวิเคราะห์คืออัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูกทั้งสิ้น และอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการปลูกทั้งสิ้น จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า การปลูกแตงเทศโดยใช้พลาสติกคลุมแปลงแบบปักค้ำ มีอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูกทั้งสิ้น และอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการปลูกทั้งสิ้นร้อยละเท่ากับ 236.81 และ 251.74 ตามลำดับ ส่วนการปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปักค้ำ มีอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูกทั้งสิ้น และอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการปลูกทั้งสิ้นร้อยละเท่ากับ 61.89 และ 70.10 ตามลำดับ และการปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปล่อยเลื้อยบนดินมีอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูกทั้งสิ้น และอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการปลูกทั้งสิ้น มีอัตราร้อยละเท่ากับ 52.28 และ 59.86 ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์สถานภาพด้านรายได้ - ค่าใช้จ่าย อัตราส่วนที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายได้รวม, อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อรายได้รวม, อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวม และอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวม จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าการปลูกแตงเทศโดยใช้พลาสติกคลุมแปลงแบบปักค้ำ อัตราส่วนเท่ากับ 0.25, 0.05, 0.30 และ 0.70 ตามลำดับ ส่วนการปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปักค้ำ มีอัตราส่วนเท่ากับ 0.57, 0.05, 0.62 และ 0.38 ตามลำดับ และการปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปล่อยเลื้อยบนดิน มีอัตราส่วนเท่ากับ 0.61, 0.05, 0.66 และ 0.34 ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การปลูกแตงเทศโดยใช้พลาสติกคลุมแปลงแบบปักค้ำ มีราคาจำหน่าย ณ จุดคุ้มทุน 7.57 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนการปลูกแตงเทศโดยใช้พลาสติกคลุมแปลงแบบปักค้ำ มีราคาจำหน่าย ณ จุดคุ้มทุน 11.28 บาทต่อกิโลกรัม และการปลูกแตงเทศโดยใช้ฟางคลุมแปลงแบบปล่อยเลื้อยบนดิน มีราคาจำหน่าย ณ จุดคุ้มทุน 9.68 บาทต่อกิโลกรัม

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาด้านพื้นที่เพาะปลูก

การปลูกแตงเทศจะปลูกซ้ำในพื้นที่ที่เคยปลูกแตงเทศมาแล้วไม่ได้ ต้องเว้นระยะการปลูกไว้อย่างน้อย 2-3 ปี เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกแตงเทศเป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคและแมลง หากใช้พื้นที่เดิมในฤดูปลูกต่อมา การสะสมของโรคพืชและแมลงมีมากขึ้น จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกษตรกรที่ปลูกแตงเทศทุกปี ต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ เพิ่มขึ้น เช่น การหาพื้นที่ปลูก ค่าปุ๋ย

2. ปัญหาด้านโรคพืช

แตงเทศเป็นพืชที่อ่อนแอต่อโรคพืชมาก ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้องเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมและทนต่อโรค อย่างไรก็ตาม การระบาดของโรคในช่วงแตงเทศเจริญเติบโต ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เกษตรกรเป็นอันมาก ในบางครั้งเกษตรกรไม่สามารถจำหน่ายแตงเทศได้ มีผลต่อการลงทุนปลูกแตงเทศในฤดูกาลผลิตต่อมาของเกษตรกรว่า ควรที่จะปลูกแตงเทศต่อไปหรือไม่

3. ปัญหาด้านปริมาณน้ำมีจำกัด

จากการสอบถามเกษตรกรที่มีปัญหาด้านปริมาณน้ำ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่ทำการปลูกแตงเทศในเขตอำเภอจอมทอง ซึ่งพื้นที่นี้เป็นพื้นที่แห้งแล้งมากในฤดูร้อน ทางหน่วยงานของทางราชการได้ให้ความช่วยเหลือโดยการขุดบ่อน้ำเป็นระยะๆ แต่ปริมาณน้ำที่ได้รับยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ โดยเฉพาะเกษตรกรที่อยู่ไกลจากบ่อน้ำ และจากการที่ปริมาณน้ำมีจำกัดนั่นเอง ทำให้เกษตรกรต้องจำกัดพื้นที่เพาะปลูกด้วย

4. ปัญหาด้านสภาพดินฟ้าอากาศ

สภาพดินฟ้าอากาศ มีส่วนช่วยในการเจริญเติบโตของแตงเทศและเชื้อโรค ในสภาพภูมิอากาศที่ร้อนขึ้นเพิ่มการระบาดของโรคเป็นไปได้ง่าย โดยเฉพาะการระบาดของแมลงจำพวกเพลี้ยไฟ โดยเฉพาะฤดูฝนการปลูกแตงเทศทำได้ยากเพราะมีปัญหาโรคราน้ำค้าง การควบคุมทำได้ยาก เพราะยากกำจัดศัตรูพืชบางชนิดไม่สามารถทำลายได้ นอกจากนี้ สภาพภูมิอากาศที่ชุ่มชื้นมีฝนตกเป็นแหล่งเกิดโรคเชื้อราได้ง่าย อีกทั้งมีผลต่อการติดดอกออกผล และความหวานของผลแตงเทศ

5. ปัญหาด้านการตลาด

การปลูกแตงเทศให้ได้ผลผลิตที่ดีและคุณภาพนั้น ควรทำการเพาะปลูกในช่วงเดือนเมษายน - เดือนพฤษภาคม เพื่อทำการเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนกรกฎาคม ระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่มีผลไม้น้อย เช่น มะม่วง ทุเรียน เงาะ ออกสู่ท้องตลาดเป็นจำนวนมากมีผลทำให้แตงเทศในระยะเวลาดังกล่าวมีราคาถูกลง อีกทั้งปัจจุบัน ปริมาณผลผลิตแตงเทศในประเทศไทยไม่สามารถกำหนดผลผลิตที่แน่นอนได้ ทำให้เกษตรกรที่ปลูกแตงเทศขาดอำนาจในการต่อรองด้านราคาจำหน่ายแตงเทศ พ่อค้าคนกลางจึงกลายเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการตั้งราคา

6. ปัญหาด้านเงินทุน

เกษตรกรที่มีความสามารถในการปลูกแตงเทศแต่ไม่มีเงินทุนของตนเองมีเป็นจำนวนมาก จากการสอบถามพบว่าเกษตรกรเหล่านี้เคยเป็นแรงงานในไร่แตงเทศของบริษัทที่ส่งเสริมการปลูกแตงเทศมาเป็นเวลานาน และจากประสบการณ์ดังกล่าวสามารถลงทุนปลูกแตงเทศได้ การให้สินเชื่อของภาครัฐบาลยังไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งเงินกู้จากพ่อค้าในท้องถิ่นที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง

7. ปัญหาด้านการส่งเสริม

การเพาะปลูกแตงเทศเป็นผลิตผลชนิดใหม่ การเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลด้านวิชาการความรู้เกี่ยวกับการปลูกแตงเทศมีน้อยมาก เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาด้านความรู้ทางวิชาการในด้านการปลูกแตงเทศว่าจะปฏิบัติอย่างไร เพื่อจะทำให้ได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพดี ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการ เช่น เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ เป็นเจ้าหน้าที่ที่สามารถเข้าถึงและรู้ปัญหาของเกษตรกรได้มากที่สุด **ไม่มีความรู้**ในปัญหาต่างๆที่จะให้คำแนะนำแก่เกษตรกร เกษตรกรจึงต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของตนเองเป็นแนวทางในการขจัดปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้เปอร์เซ็นต์ของการเสี่ยงภัยในการลงทุนสูง

ข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรไม่ควรปลูกแตงเทศซ้ำที่เดิมจนเกินไป และควรหมุนเวียนการเพาะปลูกพืชโดยปลูกพืชชนิดอื่นทดแทนการปลูกแตงเทศ ซึ่งเป็นพืชคนละตระกูลกัน เพื่อป้องกันการทำลายของโรคพืชและแมลงที่อาจเกิดขึ้น พืชที่นำมาปลูกทดแทนควรเป็นพืชที่เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน เช่น พืชตระกูลถั่ว

2. เกษตรกรควรดูแลการเจริญเติบโตของแปลงพืชอย่างใกล้ชิด โดยต้องฉีดยาฆ่าโรคและแมลงอย่างน้อยทุกๆ 7 วัน แม้ว่าจะไม่ปรากฏการทำลายของเชื้อโรคก็ตาม และยากำจัดศัตรูพืชที่ใช้ควรสลับกันไป ยกเว้น กรณีที่ต้องใช้ยาเฉพาะโรค เพื่อป้องกันการดื้อยา และการฉีดพ่นยาควรฉีดให้ถูกทั่วทั้งคันแปลงพืชจริงๆ ทั้งบนใบ ใต้ใบ ซอกใบ ลำต้น และโคนต้น ในการฉีดที่มีฝนตก ควรฉีดยากันราที่หลังฝนตก

3. ควรทำลายต้นแปลงพืชที่เป็นโรครุนแรงทิ้งทันที เพื่อป้องกันการระบาดของโรคไปยังต้นอื่น และควรบรรเทาความรุนแรงของโรคโดยการพ่นยากำจัดศัตรูพืชต้นแปลงพืชที่เหลืออยู่ทันที

4. หลังการเก็บเกี่ยวไม่ควรทิ้งต้นแปลงพืชไว้ในแปลง ควรถอนทิ้งให้หมด เพื่อไม่ให้เป็นที่แหล่งสะสมของพวกโรคและแมลงต่อไป

5. เกษตรกรควรรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือจัดตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้น เพื่อเป็นแกนกลางทำ ให้สามารถทราบถึงปริมาณผลผลิตแปลงพืชและการตลาดในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งมีผลในการต่อรองราคากับผู้ซื้อ หรือเป็นผู้กำหนดราคารับซื้อเอง โดยนำผลผลิตที่ได้จากสมาชิกทั้งหมดออกจำหน่ายสู่ท้องตลาด โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง

6. เกษตรกรที่จะลงทุนปลูกแปลงพืช ควรปลูกแปลงพืชวิธีโดยใช้พลาสติกคลุมแปลงแบบปักค้ำ เนื่องจากการปลูกแปลงพืชโดยใช้พลาสติกคลุมแปลงแบบปักค้ำมีอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูกที่สูงที่สุด และมีราคาจำหน่าย ณ จุดคุ้มทุนต่ำสุด

นอกจากข้อเสนอแนะแก่เกษตรกรข้างต้นแล้ว การปลูกแปลงพืชให้ได้ผลดีทั้งคุณภาพและปริมาณ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่เกษตรกรนั้น ยังต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานทางราชการด้วย ดังนี้ คือ

1. หน่วยงานราชการควรรักษาความสนใจที่จะช่วยเหลือปรับปรุงระบบชลประทาน โดยการขยายเขตชลประทาน เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำ สูบน้ำและปล่อยน้ำให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรที่อยู่ไกลจากบ่อน้ำได้นำน้ำไปใช้ในการเกษตรกรรม นอกจากนี้เป็นการช่วยเกษตรกรให้มีปริมาณน้ำที่เพียงพอแล้ว ยังช่วยแก้ปัญหาค่าเงินการจำกัดพื้นที่เพาะปลูกแปลงพืชด้วย

2. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านการตลาด ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการแปลงพืชของตลาดในประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรด้านปริมาณการผลิต และควรส่งเสริมด้านการตลาดโดยทำการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลด้านแปลงพืช เช่น จัดนิทรรศการแนะนำผลิตผลชนิดใหม่ออกสู่ท้องตลาด เป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนรู้จักแปลง

เทศอย่างแพร่หลาย อีกทั้งควรศึกษาแนวโน้มความต้องการของตลาดต่างประเทศ เพื่อที่จะหาแนวทางการขยายตลาดเพิ่มขึ้น โดยทำการทดสอบตลาด และโฆษณาเผยแพร่ซึ่งเป็นประโยชน์ในการส่งออกต่อไป

3. ควรจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่โดยให้ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น พร้อมทั้งสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคต่างๆ และหาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมทั้งการใช้ยาให้ถูกต้องตรงกับโรคที่เกิดขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวให้แก่เกษตรกรต่อไป และควรมีการสาธิตให้เห็นจริง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์การปลูกพืชมานาน จึงต้องใช้เวลามากกว่าจะยอมรับวิธีการใหม่

ดังนั้น ถ้าทุกฝ่ายให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจะหมดไป และจากการที่แดงเทศเป็นพืชผักที่มีผลตอบแทนสูงจะเป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรมาลงทุนปลูกแดงเทศมากขึ้น สามารถทำให้แดงเทศเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศได้เช่นกัน

ศูนย์วิทยพัชวิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย